

Karlstads kommun
barnochungdomsforvaltningen@karlstad.se

Beslut efter uppföljning för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Nyeds skola
i Karlstads kommun

Uppföljning av tillsyn i Nyeds skola

Skolinspektionen genomförde tillsyn av Karlstads kommun under våren 2018. Skolinspektionen fattade den 10 april 2018 beslut efter tillsyn av Nyeds skola. I beslutet konstaterades flera brister i skolans verksamhet, bland annat i skolans arbete med extra anpassningar och särskilt stöd, trygghet och studiero samt bedömning och betygsättning. Kommunen förelades – vid vite av 1000 000 kr – att avhjälpa bristerna. Skolinspektionen har nu gjort en uppföljning av de brister som framkom i detta beslut. Uppföljningen bygger på en redovisning av vidtagna åtgärder som Karlstads kommun inkom med den 20 september 2018 samt de uppgifter som framkom vid Skolinspektionens uppföljningsbesök den 2 och 3 oktober 2018.

Skolinspektionens beslut

Vid uppföljning av tidigare beslut konstaterar Skolinspektionen att huvudmannen inte avhjälpt samtliga påtalade brister. Skolinspektionen förutsätter att huvudmannen skyndsamt vidtar åtgärder för att avhjälpa de brister som kvarstår. Frågan om utdömande av vitesbeloppet som riktats mot Karlstads kommun i Skolinspektionens beslut den 10 april 2018, kommer att behandlas separat.

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Karlstads kommun att senast den 15 april 2019 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Karlstads kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Visar utredningen att en elev är i behov av särskilt stöd ges eleven sådant stöd på det sätt och i den omfattning som behövs, för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. (3 kap. 8-12 §§ skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

- Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd så ska rektorn se till att eleven ges sådant stöd på det sätt och i den omfattning som behövs, för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.

*Motivering till bedömning av brist**Skolinspektionens tidigare beslut*

I beslut den 10 april 2018 bedömde Skolinspektionen att alla elever vid Nyeds skola som var i behov av särskilt stöd inte gavs sådant stöd på det sätt eller i den omfattning som behövdes. Skolinspektionens utredning visade att elevers konstaterade behov av särskilt stöd inte alltid tillgodosågs och att det särskilda stödet inte heller alltid dokumenterades i ett åtgärdsprogram. Det fanns elever i behov av särskilt stöd som inte fick det särskilda stöd de var i behov av. Huvudmannen förelades därför att vidta åtgärder för att avhjälpa denna brist och redovisa dessa åtgärder till Skolinspektionen.

Huvudmannens redovisade åtgärder

Den 20 september 2018 inkom huvudmannen till Skolinspektionen med en redovisning av vidtagna åtgärder. I redovisningen beskriver huvudmannen bland annat att de bedömer att de elever som en utredning visat är i behov av särskilt stöd i nuläget ges sådant stöd och att de särskilda stödåtgärderna numera också dokumenteras i ett åtgärdsprogram. De elever som inte har ett åtgärdsprogram bedöms kunna klara kraven med hjälp av anpassningar inom den ordinarie undervisningen. Rektor bedömer, enligt redovisningen, att det numera finns en systematik på skolenheten för att tidigt fånga elever i behov av särskilt stöd. Det fortsatta arbetet handlar om att säkerställa att de rutiner som skapats följs upp och utvärderas.

Skolinspektionens uppföljningsbesök vid skolan

För att komplettera huvudmannens redovisning gjorde Skolinspektionen ett uppföljningsbesök på Nyeds skola den 2 och 3 oktober 2018. Lärare uppger vid detta uppföljningsbesök att det finns elever som inte fullt ut får det särskilda stöd som utredningen visar att eleven är i behov av och som det beslutats om i ett åtgärdsprogram. Lärarna i årskurserna 4-9 uppger att de har kompetens att genomföra det stöd som är beslutat i åtgärdsprogram att läraren ska ge för den enskilda eleven. Det är dock enligt lärare många elever vid ett och samma lektionstillfälle som behöver olika stöd och det medför att alla dessa elever inte kan få det särskilda stödet som beslutats i ett åtgärdsprogram. Det är inte så att

vissa elever aldrig får det särskilda stöd som beslutats för dem i ett åtgärdsprogram men alla elever får inte det särskilda stödet i den omfattning som de behöver, säger lärarna. Lärarna nämner bland annat att det särskilda stödet kan vara att sitta "en till en", ge individuell starthjälp eller muntliga instruktioner. Enligt lärarna i årskurserna 4-6 så har de tillsammans med specialpedagog påbörjat en utvärdering av om det särskilda stödet som beslutats i olika elevers åtgärdsprogram gett den effekt som var tänkt. De vet emellertid ännu inte vad denna utvärdering kommer att visa. Lärarna säger också att om utvärderingen visar att eleverna inte får det stöd de har rätt till så förväntar sig lärarna att det kommer att ske förändringar i de resurser som fördelas gällande särskilt stöd. Elevhälsan och lärarna i årskurs 4-9 uppger också att de till skillnad mot tidigare arbetar tillsammans för att ge extra anpassningar och särskilt stöd, men att det främst är lärarna som ska ge stödet.

Rektor, specialpedagog och lärare uppger i intervjuer att skolan förändrat hur de arbetar med att ge eleverna det särskilda stöd de har behov av. Tidigare fanns det "Stöd och resurs", ett särskilt stöd där eleven kunde gå ifrån klassrummet till ett grupprum där elever skulle få det särskilda stödet. Det särskilda stödet gavs då inte alltid av en behörig lärare. Nuvarande organisation av särskilt stöd medför, enligt rektor och elevhälsa, att elever i dag i större utsträckning får det särskilda stödet av en behörig lärare i den ordinarie undervisningen. Elevhälsan och rektorn uppger att arbetet med inkludering av elever i ordinarie undervisning varit bra för flera elever, men att några elever inte upplever att de får särskilt stöd idag då de inte får stödet enskilt eller i mindre grupp. Elevhälsan och rektorns uppfattning är att eleverna idag har tillgång till ett mer kvalificerat stöd än tidigare, men att stödet i undervisningen behöver utvärderas och utvecklas. Det kan enligt elevhälsan vara så att det finns tillfällen där lärare inte haft förutsättningar att organisera undervisningen på ett sådant sätt att alla elever får det särskilda stöd de har rätt till. Det ser enligt elevhälsan och rektorn olika ut i olika ämnen och det finns ett fortsatt behov av att utveckla arbetet med särskilt stöd i undervisningen.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Enligt läroplanen har rektor ett särskilt ansvar för att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att elever får de extra anpassningar eller det särskilda stöd samt den hjälp de behöver.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det fortfarande finns elever som inte fullt ut får det särskilda stöd som utredningen visat att eleven har behov av och som beslutats i ett åtgärdsprogram. Även om huvudmannen och rektorn vidtagit en rad åtgärder för att se till att alla elever ges det stöd de ska ha, däribland att det särskilda stödet numera i första hand ska ges av behöriga lärare i ordinarie undervisning, så visar uppföljningen att det fortfarande förekommer att elever inte får hela det särskilda stöd som de har behov av och som beslutats om i åtgärdsprogram. Utredningen visar bland annat att detta beror på att lärarna – som enligt nuvarande organisation har ett större ansvar för att ge det särskilda stödet – inte hinner med att ge alla elever det särskilda stöd de ska ha enligt sitt åtgärdsprogram. Skolinspektionens uppföljning visar således att det fortfarande föreligger brister i arbetet med att tillhandahålla särskilt stöd till elever med konstaterade behov av särskilt stöd. Bristen i detta avseende i skolenhetens arbete kvarstår således. De åtgärder som vidtagits sedan föregående tillsynsbesök har inte inneburit att bristerna avhjälpits i sin helhet, utan huvudmannen och rektorn måste vidta ytterligare åtgärder för att avhjälpa bristerna. Huvudmannen och rektorn behöver, utifrån den organisation som valts, se till att elever fullt ut får det särskilda stöd de har rätt till i enlighet med författningarnas krav.

Motivering till val av verktyg

Karlstads kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Karlstads kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling*Bedömning av brist*

Skolinspektionen konstaterar att Karlstads kommun inte uppfyller författningsskraven avseende att:

- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen)

Åtgärder

- Rektorn ska säkerställa att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero.

*Motivering till bedömning av brist**Skolinspektionens tidigare beslut*

I beslut den 10 april 2018 bedömde Skolinspektionen att inte alla elever på Nyeds skola tillförsäkrades en skolmiljö som präglas av studiero. Utredningen visade att det i flera klasser och ämnen inte rådde studiero i undervisningen. Det var pratigt, bråkigt och oroligt på grund av konflikter mellan elever. Det fanns också elever som inte rättade sig efter lärares tillrättavisningar och som fick andra elever med sig när de sa emot lärarna. Studieron varierade mellan ämnen, klasser och årskurser och det var mer frekvent att det inte var studiero i några årskurser än i andra. Utredningen visade att variationen bland annat berodde på lärares förutsättningar att skapa en miljö som präglas av studiero samt på lokalernas beskaffenhet. Lärare, elevhälsa och rektor var medvetna om den bristande studieron i flera klasser, men hade trots detta inte samverkat i arbetet med att skapa studiero. Trots att mätningar av studieron i flera enkäter visat på att det inte är studiero fanns det inte ett gemensamt arbete på skolenheten för att förbättra studieron på skolan. Lärarna visste inte vad de kan eller får göra om eleverna bryter mot skolans ordningsregler och alla lärare har inte heller diskuterat med eleverna hur de ska kunna få studiero. Bristen på studiero var allvarlig och både lärare och elever sa att den bristande studieron påverkar elevernas möjlighet att lära sig. Mot denna bakgrund förelades huvudmannen att vidta åtgärder för att avhjälpa bristen och redovisa dessa åtgärder till Skolinspektionen.

Huvudmannens skriftliga redovisning

Den 20 september 2018 har huvudmannen inkommit till Skolinspektionen med en redovisning av vidtagna åtgärder. I redovisningen beskriver huvudmannen bland annat att rektorn prioriterat insatser för att förbättra studieron samt att rektorn bedömde att arbetet med studiero var ett utvecklingsområde som lämpade sig väl för att få till en ökad samverkan i kollegiet. Tillsammans med elevrådet har rektorn kommit fram till att lektionerna ska vara mobilfria, att lektionerna är värdefulla och att ett vårdat språk ska användas på skolan. Skolans elevråd har deltagit i att utvärdera studieron och vid denna utvärdering i september framkom det att det för vissa elever var otydligt vilka som var skolans ordningsregler och att lärarna inte alltid handlade i enlighet med konsekvenstrappan. Till exempel efterföljdes inte störande uppträdande på lektion alltid av ett samtal hem. Huvudmannen redogör i sitt svar till Skolinspektionen att det finns klasser där det är studiero, klasser där studieron upplevs mycket bättre än tidigare och några klasser där det inte är studiero.

Utvärderingen som huvudmannen har gjort av studieron visar att studieron upplevs ha ökat för de flesta elever men att det finns klasser där studieron

fortfarande upplevs som problematisk. Rektor gör enligt huvudmannen bedömningen att det handlar om att upprätthålla de rutiner som skapats, vilket också ligger i linje med elevernas önskemål. Eleverna behöver också enligt rektor involveras mer i arbetet kring studiero och skolan behöver stämma av elevernas upplevelse av studiero vid fler tillfällen under läsåret. Rektor har beslutat att enkät och fokusgrupper kommer att vara ett återkommande inslag i det systematiska kvalitetsarbetet. En ny uppföljning av elevernas upplevelse av studiero kommer att göras längre fram i höst. Rektor kommer också fortsätta ha detta som en dagordningspunkt vid elevrådsträffar.

Skolinspektionens uppföljningsbesök

Vid Skolinspektionens besök den 2 och 3 oktober 2018 framkommer att det fortfarande är bristande studiero i några klasser. Enligt intervjuade lärare, elevhälsan, rektorn och elever varierar studieron mellan ämnen, klasser och årskurser och det är mer frekvent att det inte är studiero i några årskurser än i andra. Elever beskriver gällande studiero att det är skillnad mellan ämnen och att det inte alltid är studiero. Det som stör studieron är exempelvis att elever pratar om annat än skolarbete. En av lärare och elever identifierad situation då det för vissa klasser blir stökigt är i början av lektioner och när elever ska hämta material. Lärare, elevhälsa och rektorn uppger att personalen på skolan numera har en större samverkan kring studiero och att elevhälsan bland annat handleder några lärare i undervisningen. Elever och lärare ger exempel på konkreta förändringar som insamling av mobiltelefoner, tydligare undervisningsstruktur, bättre anpassade lokaler och en konsekvenstrappa som tydliggör för eleverna vad som sker om de inte följer skolans ordningsregler. Dessa förändringar har, enligt både elever och lärare, påverkat studieron positivt för flera klasser. Det är också enligt flera elever ett tydligare fokus på undervisningen än vad det var tidigare. Trots detta är det i några klasser och några ämnen ännu inte tillräcklig studiero på vissa lektioner för att eleverna ska kunna arbeta med det läraren planerat för lektionen, enligt flera av de intervjuade grupperna. Rektor uppger i intervju att det är studiero i stora delar av undervisningen på skolan, men att det finns klasser vilka behöver fortsatta åtgärder samt att skolans personal behöver arbeta mer med de tillfällen på dagen då eleverna förflyttar sig mellan aktiviteter. Skolans personal arbetar enligt rektor bra åtgärdande, men behöver utveckla det förebyggande arbetet än mer.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det fortfarande är så att inte alla elever på Nyeds skola tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero. Utredningen visar att det skett en positiv utveckling gällande studiero på skolan, men att det i flera klasser och ämnen ännu inte råder studiero i undervisningen. Lärare, elevhälsa och rektorn är medvetna om den bristande studieron i några klasser och har samverkat för att öka studieron. Det har bland annat arbetats med struktur i undervisningen och handledning av lärare. Skolans mätningar av studieron har visat på att studieron har blivit bättre för de flesta eleverna men att det fortfarande finns klasser där det inte är studiero. Vid Skolinspektionens besök framkommer det också av intervjuer att det fortfarande är bristande studiero för några klasser. Studieron varierar mellan ämnen, klasser och årskurser och det är mer frekvent att det inte är studiero i några årskurser än i andra. Skolinspektionens uppföljning visar således att bristen inom detta område kvarstår. Huvudman och rektor måste fortsätta sitt arbete för att ge eleverna en skolmiljö som uppfyller skollagens krav på studiero.

Motivering till val av verktyg

Karlstads kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Karlstads kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Avhjälpna brister i verksamheten***Undervisning och lärande***

Skolinspektionen konstaterade i tidigare beslut att Karlstads kommun inte uppfyllde författningskraven avseende att:

- I undervisningen tas hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. (1 kap. 4 § och 3 kap. 3 § skollagen; 3 kap. 12 d och f §§ skollagen; 9 kap. 4 a § skolförordningen; Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2. Kunskaper)
- Lärarna ser till att eleverna får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. (Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande)

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolinspektionen konstaterade i tidigare beslut att Karlstads kommun inte uppfyllde författningskraven avseende att:

- Ansvariga på skolan ger eleven skyndsamt stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, om eleven riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. (3 kap. 5a § skollagen)
- Ansvariga på skolan utreder elevens behov av särskilt stöd skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 8 § skollagen)

Bedömning och betygssättning

Skolinspektionen konstaterade i tidigare beslut att Karlstads kommun inte uppfyllde författningskraven avseende att:

- Lärarna bedömer elevernas kunskaper allsidigt utifrån kunskapskraven samt beslutar och informerar om betyg i enlighet med författningarnas krav. (3 kap. 15 §, 10 kap. 15-20 §§ skollagen; 6 kap. 7 § och 9 kap. 20 § skolförordningen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.7 Bedömning och betyg; Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2011:19) om kunskapskrav för grundskolans ämnen)
- Eleven och elevens vårdnadshavare informeras om elevens utveckling. (3 kap. 4 § och 10 kap. 12 § skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.7 Bedömning och betyg)

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionen konstaterade i tidigare beslut att Karlstads kommun inte uppfyllde författningskraven avseende att:

- Vid skolenheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. (6 kap. 6-10 §§ skollagen)

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolinspektionen konstaterade i tidigare beslut att Karlstads kommun inte uppfyllde författningskraven avseende att:

- Lärarna vid skolenheten har legitimation och är behöriga för den undervisning de bedriver, om de inte omfattas av något av undantagen från dessa krav. (2 kap. 13 och 17-18 §§ skollagen; 33 § införandelagen)
- Lärarna vid skolenheten samverkar med varandra i arbetet med att nå utbildningsmålen. (Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper)
- Det bedrivs ett förebyggande värdegrundsarbete för att skapa en miljö som bygger på respekt och delaktighet. (Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, God miljö för utveckling och lärande, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden)
- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)

Styrning och utveckling av verksamheten

Skolinspektionen konstaterade i tidigare beslut att Karlstads kommun inte uppfyllde författningskraven avseende att:

- Rektorn följer upp skolenhetens resultat samt trygghet och studiero. Uppföljningen genomförs i relation till de nationella målen och dokumenteras. (1 kap. 4 §, 4 kap. 4-6 §§ och 5 kap. 3 § skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 4-7 §§ skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Rektorn planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (4 kap. 4-7 §§ skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det vid uppföljningen av tillsynen inte har framkommit annat än att Karlstads kommun avhjälpt ovan uppräknade brister. Bedömningen görs utifrån kommunens skriftliga redovisning samt de uppgifter som framkommit vid uppföljningsbesöket den 2 och 3 oktober 2018.

Skolinspektionen avslutar härmed tillsynen avseende de brister som bedöms som avhjälpta.

Beslut

2018-12-14

11 (11)

Dnr 43-2017:10743

På Skolinspektionens vägnar

X Helena Boëthius

Enhetschef

Signerat av: Helena Boëthius

X Karin Pollack

Föredragande/Utdedare

Signerat av: Karin Pollack